

Odôvodnenie :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí, sťažnostná argumentácia sťažovateľov a vyjadrenie okresného súdu

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 30/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú žalobcami v spore o určenie, že rekonštrukcia nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov nezasahuje do práv žalovaných (s alternatívnym petitom o zriadenie vecného bremena v prospech žalobcov, pozn.), ktorý sa začal podaním žaloby na okresnom súde 30. mája 2018.

2.1 Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti podrobne uviedli chronologický opis priebehu napadnutého konania, ktoré je podľa ich názoru poznačené nesprávnym postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Podľa názoru sťažovateľov okresný súd porušuje ich právo na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď opakovane nesprávne aplikuje ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 382/2004 Z. z.“) pri garantovaní práva na konanie v materinskom jazyku jedného zo sťažovateľov, ktorý je občanom Švajčiarska.

2.2 Postup okresného súdu je podľa názoru sťažovateľov poznačený mnohými pochybeniami administratívneho a organizačného charakteru, čo v konečnom dôsledku

vedie k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prejednanie vecí bez zbytočných prietáhov (podľa čl. 48 ods. 2 resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.).

2.3 Ako sťažovatelia ďalej uviedli, „... potrebu sťažovateľov obrátiť sa žalobou na súd vyvolal postup Obce [REDAKOVANÉ], pri vykonávaní kompetencií stavebného úradu pri rekonštrukcii rodinného domu v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobcov.

... V reakcii na námietku vlastníkov susedného pozemku, že strecha rodinného domu vo vlastníctve žalobcov presahuje nad susedný pozemok, odkázala obec žalobcov na podanie žaloby na súd, ktorou sa malí domáhať strpenia presahu strechy nad pozemkami číslo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]...

... Žalobcovia sú však už dlhé mesiace v právnej neistote v prebiehajúcom stavebnom konaní, kde sa nerieši závažná námietka, ale iba schválnosti, ktoré robia určité osoby, preto sa rozhodli, na základe odkazu správneho orgánu, ktorý považujú za neurčitý, nezrozumiteľný a neperfektný správny akt. žalobu podať. Sťažovatelia mali záujem na poskytnutí právnej ochrany zo strany súdu, aby mohli svoj rodinný dom po rekonštrukcii skolaudovať, a ako jeho vlastníci ho plnohodnotne užívať...“.

2.4 Sťažovatelia zdôraznili, že v napadnutom konaní 26. februára 2019 okresný súd ustanovil za tlmočníka osobu znalca, ktorá nie je zapísaná v zozname tlmočníkov vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, ale je zapísaná len v zozname prekladateľov. Sťažovatelia poukázali na stanovisko Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky k výkladu ustanovení zákona č. 382/2004 Z. z. z ktorého vyplýva „... že činnosť prekladateľská a tlmočnická sú dve odlišné činnosti, preto sú osoby vedené v dvoch rôznych zoznamoch, a osoba, ktorá nie je uvedená v zozname tlmočníkov, hoci je v zozname prekladateľov, by na takúto úlohu súdom ustanovená byť nemala...“.

2.5 Podľa sťažovateľov okresný súd viedol pojednávanie uskutočnené 22. júla 2019 takým spôsobom, že „... neumožnil riadne tlmočenie jeho priebehu a spôsob tlmočenia, aký zvolil prítomný tlmočník, súbežným šepkaním do ucha sťažovateľovi, viedol k tomu, že sťažovateľ sa v priebehu pojednávania nevedel orientovať a nevedel ani jeho záver a výsledky...

... Na tomto pojednávaní súd oznámil zástupkyňi sťažovateľov, na jej námietku, že k žalobe predkladali veľa listinných dôkazov, že tieto listiny v súdnom spise nie sú, a teda neboli doručované pred pojednávaním ani protistranám, Po zistení tejto skutočnosti

zástupkyňa sťažovateľov, ešte v deň pojednávania, dňa 22.7.2019, po jeho skončení odoslala súdu chýbajúce listinné dôkazy. Sťažovatelia nechápu, akú prípravu si urobil súd na pojednávanie, keď z obsahu žaloby nezistil, že sa sťažovatelia odvolávajú na viacero priložených dôkazov, a tie v spise absentujú...“.

2.6 Sťažovatelia 8. augusta 2019 podali návrh na zastavenie konania proti žalovanému v 5. rade, keďže tento nebol viac pasívne legitimovanou osobou, keďže sťažovateľom predal pozemok v jeho vlastníctve, ktorého sa mala týkať námietka presahu strechy.

2.7 Podstatná časť obsahu ústavnej sťažnosti je zameraná na opis postupu okresného súdu pri vykonaní ohliadky nehnuteľnosti na mieste samom, ktorú súd vykonal 23. augusta 2019 (k tomu pozri bod 12 ústavnej sťažnosti). Zo správania sa zákonnej sudkyne na ohliadke sťažovatelia nadobudli dojem, že sudkyňa ich z úkonu vynechala a že je proti nim zaujatá. Namietli aj neprítomnosť tlmočníka pri ohliadke nehnuteľnosti, požiadali o doručenie písomného vyhotovenia zápisnice z vykonanej ohliadky a následne podali návrh na opakované uskutočnenie ohliadky. Opakovaná ohliadka nehnuteľnosti nariadená na návrh sťažovateľov sa mala uskutočniť 9. októbra 2019, ktorej termín žiadali odročiť z vážnych rodinných dôvodov, avšak súd tejto žiadosti nevyhovel. Ako sťažovatelia ďalej uviedli, „... Dňa 8.10.2019, sťažovatelia pobúrení prístupom súdu k nim, prostredníctvom svojej zástupkyne opäť požiadali o odročenie termínu ohliadky, písomne vytkli súdu viaceré jeho procesné pochybenia a žiadali ich odstránenie a opätovne trvali na doručení zápisnice z ohliadky a zastavení konania voči [REDAKOVANÉ]. Súčasne súd upozornili na to, že ak ich návrhu na odročenie termínu nemieni vyhovieť, berú svoj návrh na vykonanie tohto dôkazu späť, a keďže ho protistrana nežiadala, súd nemá dôvod takýto dôkaz vykonávať...“.

2.8 Okresný súd 14. októbra 2019 sťažovateľom oznámil, že navrhovaný dôkaz (opakovaná ohliadka nehnuteľnosti, pozn.) nevykoná a požiadal právnu zástupkyňu sťažovateľov, aby doručila súdu späťvzatie žaloby proti žalovanému v 5. rade, keďže ním súd nedisponuje, a pokiaľ trvá na svojom tvrdení, že ho okresnému súdu doručila, nech jeho doručenie preukáže. Právna zástupkyňa okresnému súdu preukázala doručenie späťvzatia návrhu proti žalovanému v 5. rade z 8. augusta 2019.

2.9 Sťažovatelia po oboznámení sa s obsahom zápisnice o ohliadke nehnuteľnosti (zápisnica z 23. augusta 2019, pozn.) podali 7. novembra 2019 sťažnosť predsedovi okresného súdu na postup a správanie sa zákonnej sudkyne pri ohliadke. V uvedenej sťažnosti namietali, že „... obsah zápisnice nezodpovedá skutočnému priebehu ohliadky, jej obsah bol účelovo pozmenený a obsahuje úvahy a konštatovania súdu, ktoré na mieste samom neodznali. V sťažnosti opísali priebeh ohliadky, namietali, že sudkyňa ich ani nepozdravila, netušili, že sudkyňa už úkon začala, preto tvrdenie sudkyne v zápisnici, že sa ohradili voči vykonaniu úkonu v neprítomnosti tlmočníka až na konci a nie na začiatku neobstojí. Namietali, že bolo vecou súdu úkon riadne začať, zistiť prítomnosť predvolaných osôb, a takto by ihneď zistila, že tlmočník nie je prítomný a úkon sa nemôže uskutočniť. Uviedli, že správanie sudkyne v nich vyvolalo pocit, že je voči nim zaujatá, správa sa nepriateľsky.

... Dňa 9.12.2019 sťažovatelia s poľutovaním zobrali na vedomie odpoveď predsedu súdu na sťažnosť, v ktorej sa dozvedeli, že ich sťažnosť nie je dôvodná a vyjadrenie sudkyne k nej, ktoré v odpovedi citoval predseda ich ešte viac urazilo. K vznesenej námietke zaujatosti nedostali žiadnu odpoveď a táto nebola predložená ani nadriadenému súdu na rozhodnutie v zákonnej lehote 7 dní. Je pravdou, že námietku vzniesli v obsahu sťažnosti, ktorú adresovali predsedovi súdu, a nie do spisu sudkyne, ale keďže sa k obsahu sťažnosti vyjadrovala, oboznámila sa aj s námietkou a bola povinná na ňu zareagovať...“.

2.10 Sťažovatelia uviedli, že v dôsledku už uvedených okolností a postupu súdu sa zhoršil zdravotný stav sťažovateľky, ktorý si vyžiadal jej trojmesačnú hospitalizáciu, a z uvedeného dôvodu sťažovatelia nestihli podať podnet na prešetrenie vybavenia sťažnosti zo strany predsedu okresného súdu predsedovi krajského súdu. Ako ďalej vyplýva z ústavnej sťažnosti sťažovateľov, „... S podnetom sa obrátili na krajský súd 17.1.2020, teda 8 dni po uplynutí 30 dňovej lehoty, ktorej zameškanie žiadali odpustiť. Ale neuspeli, predseda krajského súdu sa s ich podnetom, ako oneskorene podaným vôbec nezaoberal, čo im bolo oznámené listom z dňa 12.2.2020. Sťažovatelia vzniesli dňa 26.2.2020 opätovne námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyne a žiadali ju vylúčiť z rozhodovania vo veci, a tento istý deň sa obrátili s podnetom na prešetrenie postupu sudkyne a podnetom na disciplinárne konanie na Ministerstvo spravodlivosti SR. Keďže sťažovatelia nedostali žiadnu odpoveď, podaním zo dňa 15.5.2020, požiadali predsedu okresného súdu

o rozhodnutie o nimi vznesenej námietke zaujatosti zo dňa 7.11.2019 a zo dňa 26.2.2020. Listom zo dňa 12.5.2020 požiadali aj Ministerstvo spravodlivosti o potvrdenie doručenia ich podnetu z 26.2.2020, na čo dostali dňa 28.5.2020 oznámenie, že podania sťažovateľov mu boli doručené a prevzaté na ďalšie riešenie...“.

2.11 Podľa sťažovateľov «...bez rozhodnutia súdu vo veci nie sú schopní pokračovať v stavebnom konaní a dosiahnuť kolaudáciu rekonštrukcie rodinného domu a nehnuteľnosti, v ktorej síce bývajú, lebo inú možnosť nemajú, ale bez príslušných povolení...

... Súd ich vytrvalo ignoruje, správa sa k nim nepriateľsky a nereaguje ani na vznesené námietky zaujatosti, hoci zákon mu ukladá povinnosť predložiť námietku na rozhodnutie nadriadenému súdu.

... Ak mal súd pocit, že námietka nie je dôvodná, lebo je založená na procesnom postupe súdu, nebol dôvod nezhojiť namietané pochybenia a ďalej konať spôsobom, aby sa pocit sťažovateľov zo zaujatého a nerovnakého zaobchádzania zo strany súdu stratil.

... Súd svojim prístupom k sťažovateľom ich presvedčenie o jeho zaujatom prístupe iba prehľbuje. Dňa 26.2.2020 už doplnili svoju námietku zaujatosti o ďalšiu konkrétnu skutočnosť, ktorá spočívala v pomere zákonnej sudkyne k právnej zástupkyňi sťažovateľov, čo súd opäť nechal bez povšimnutia ...

... Sťažovateľom je známa judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej sa sudca musí stranám aj javiť ako nezaujatý a nestranný, o čo sa zákonná sudkyňa v prípade sťažovateľov vôbec neusiluje...

... Ohliadku dňa 23.8.2019 súd vykonal porušujúc procesné právo sťažovateľa 2, na konanie v materinskom jazyku, keď nesprávnou aplikáciou a porozumením ustanovení CSP, sa domnieval, že sporové strany k tomuto úkonu „ani nepotrebuje“, a preto prítomnosť tlmočníka na začiatku úkonu, ako ani sporových strán nezisťoval...

... Súd si nesprávne vykladá aj svoje povinnosti sudcu podľa Zásad sudcovskej etiky, keď sa domnieva, že tým, že prítomnú sporovú stranu, vekovo starších manželov na začiatku úkonu pozdraví, ohrozí svoje zdanie nezaujatého a objektívneho arbitra. Pozdrav sa v našich spoločenských vzťahoch, a všeobecne akceptovanej etike a morálke považuje za elementárny prejav slušnosti, nie nadržovanie jednej zo strán, naopak nepozdravenie a ignorovanie príchodu osoby, je považované za jednoznačne nepriateľský a odmietavý postoj.

... Porušením povinností sudcu a ustanovení CSP je pozmeňování obsahu zápisnice o průběhu úkonu po jeho ukončení, keď zápisnica má zachytávať priebeh úkonu, a nie následnú reakciu sudcu naň a pocity z neho. Sťažovatelia poukazujú na to, že pocity, aké súd zahrnul do zápisnice, voči nim, ktorými reagoval na podľa sťažovateľov jednoznačne súdom nezvládnutý priebeh ohliadky, sú jednoznačne prejavom osoby zaujatej a nepriateľským, útočným a zosmiešňujúcim prístupom k strane žalobcov a ich zástupkyne...».

2.12 Sťažovatelia zdôraznili, že okresný súd svojím postupom opakovane porušil ústavné právo sťažovateľov na správnu aplikáciu právnych noriem, pričom vec nie je právne zložitá, všetky sporové strany so súdom aktívne spolupracujú, nemožno im pričítať, že zapríčinili prieťahy v konaní, alebo sa na nich podieľali. Sťažovatelia sú presvedčení, že okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní porušil ich práva na spravodlivý súdny proces a na súdny proces vedený bez zbytočných prieťahov.

3. V nadväznosti na už uvedené skutočnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní na okresnom súde vedenom pod sp. zn. 5 C 30/2018 porušené boli a prikáže okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov. Súčasne sa sťažovatelia domáhajú náhrady trov konania.

4. V okolnostiach danej veci považoval ústavný súd v prípravnej fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti za vhodné vyžiadať si k jej obsahu stanovisko okresného súdu. Okresný súd na výzvu ústavného súdu reagoval podaním sp. zn. 1SprV/39/20, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 23. júla 2020. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bol aj chronologický prehľad procesných úkonov uskutočnených v napadnutom konaní.

4.1 Okresný súd vzhľadom na obsah a početnosť námietok sťažovateľov v ústavnej sťažnosti vo svojom stanovisku uviedol podrobne argumenty k jej jednotlivým bodom.

4.2 Okresný súd pripustil, že tak ako uviedli sťažovatelia, nedoručil sťažovateľom 27. júla 2018 spolu s replikou listinné dôkazy, na ktoré sa žalovaná strana odvolávala, urobil tak až 13. októbra 2018, čo pripisuje chybe na strane asistentiek senátu.

4.3 Vo vzťahu k námietkam sťažovateľov k osobe tlmočníka uviedol, že uznesením č. k. 5 C 30/2018-213 z 25. februára 2019 ustanovil do konania tlmočníka [REDAKOVANÉ], ktorý v súlade s § 5 ods. 7 zákona č. 382/2004 Z. z. pred zákonnou sudkyňou zložil sľub 5. marca 2019, o čom svedčí aj úradný záznam, pričom 2. októbra 2019 zákonná sudkyňa zistila, že v súdnom spise sa nachádza nezažurnalizovaný sľub tlmočníka. Podľa vyjadrenia okresného súdu zo zápisnice z pojednávania uskutočneného 22. júla 2020 je evidentné, že súd právnym zástupcom sporových strán, ako aj sporovým stranám samotným poskytol dostatočný priestor na vyjadrenie, právnym zástupcom dokonca na priamu protokoláciu. Zo zápisnice z pojednávania ďalej vyplýva, že počas konania ani právny zástupca prítomného žalobcu v 1. rade a ani žalobca v 1. rade (sťažovateľ, s ktorým súd koná v nemeckom jazyku, pozn.), dokonca ani vo svojej výpovedi na pojednávaní nenamietali spôsob tlmočenia. Túto skutočnosť sťažovatelia nenamietali ani vo svojej sťažnosti na postup sudcu adresovanej predsedovi súdu zo 6. novembra 2019, v námietke zaujatosti sudcu z 26. februára 2020 a 15. mája 2020 a ani v podnete na prešetrenie postupu sudcu adresovanom Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky z 26. februára 2020.

4.4 Na pojednávaní 22. júla 2020 na námietku právnej zástupkyne sťažovateľov okresný súd uviedol, že v súdnom spise sa nenachádzajú listiny, na ktoré sa odvoláva, a teda neboli doručované pred pojednávaním druhej sporovej strane (k tomu pozri bod 2.5 odôvodnenia rozhodnutia). Podľa okresného súdu žalobca je povinný pripojiť k žalobe dôkazy, ktorých povaha to pripúšťa. Ako vyplýva z čl. 8 CSP, strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Nie je povinnosťou súdu upozorňovať a vyzývať právneho zástupcu na nedoručenie ním označených dôkazov v písomnom podaní doručenom súdu (čo je aj v iných civilných sporoch u právneho zástupcu žalobcov už doslova pravidlom). Dokazovať je povinný každý, kto v spore niečo tvrdí. Podľa názoru okresného súdu procesné bremeno je špecifickým následkom nedodržania relevantných procesných povinností, nie súdom vynutiteľná povinnosť. Súd nesmie vyšetrovať a pátrať po skutkových tvrdeniach

a nahrádzať aktivitu a procesnú zodpovednosť strán, takým postupom by sa vystavil riziku porušenia rovnosti strán.

4.5 K námietke sťažovateľov týkajúcej sa priebehu ohliadky nehnuteľnosti uskutočnenej 3. augusta 2018 okresný súd uvádza, že zákonná sudkyňa vyvracia tvrdenie právnej zástupkyne sťažovateľov o tom, že sa sťažovateľom nepozdravila, vzhľadom na to, že *„po príchode sa zvitála so všetkými prítomnými sporovými stranami, včetně žalobcu v rade 1/ a jeho právnej zástupkyne. Z dôvodu, že prítomné sporové strany sú sudkyňi známe z pojednávania, nebol podľa jej názoru dôvod zisťovania totožnosti týchto osôb. Je pravdou, že tlmočník nebol prítomný na mieste ohliadky, avšak poukazujeme na tú skutočnosť, že účelom ohliadky je a aj v tomto prípade teda bolo zistenie stavu presahu strechy, hoc est predmetu sporu a nie výsluch žalobcu v rade 1./...*

... Zo zápisnice z pojednávania zo dňa 22.07.2019 je evidentné, že právna zástupkyňa žalobcov ani na pojednávani (ale ani pred a ani po pojednávani) výsluch žalobcov na ohliadke vôbec nenavrhla. Kladieme akcent aj na skutočnosť, že neprítomnosť tlmočníka namietala právna zástupkyňa nie v úvode ohliadky, ale až v jej závere, podmieňujúc návrh na opakované vykonanie ohliadky obsahom zápisnice z ohliadky...

... Považujeme za potrebné poukázať podporne na § 211 ods. 2 v spojení s § 178 ods. 1 CSP. Z § 178 ods. 1 CSP eklatantne vyplýva, že ak je strana sporu zastúpená zástupcom na celé konanie, súd spravidla predvolá na pojednávanie len zástupcu, súd stranu predvolá, ak je nevyhnutný jej výsluch. Za nevyhnutné je považovať taký stav, keď v konaní bol podaný niektorou zo strán návrh na výsluch strany, súd na základe tohto návrhu rozhodne o tom, ktorý dôkaz z navrhnutých vykoná, tak ako to vyplýva z dikcie § 185 ods. 1 CSP...“.

4.6 Okresný súd vo svojom vyjadrení podrobne popísal postup zákonnej sudkyne pri ohliadke nehnuteľnosti a konštatoval: *„... Ohliadka je významný dôkazný prostriedok, ktorého prostredníctvom súd získava priame poznatky o skutočnostiach významných pre rozhodnutie vo veci, predovšetkým o vlastnostiach určitého predmetu alebo javu svojimi zmyslami, najčastejšie zrakom alebo sluchom. I napriek tomu pokiaľ žalobca mal záujem na niečo počas ohliadky poukázať mohol tak urobiť na mieste samom. Jeho právnej zástupkyne sudkyňa dala návrh vzhľadom k tomu, že bežne komunikuje so žalobcom po nemecky, aby jeho výpoveď preložila, táto sa ohradila, že nie je tlmočníkom! Skutočnosť,*

že sa žalobca nevyjadril pri predmetnom výkone obhliadky ho podľa názoru sudkyne nečiní poškodeným z dôvodu, že sudkyňa obhliadla predmet sporu, nadiktovala len to, čo sama vizuálne vnímala...

... V záujme hospodárnosti úkon sudkyňa vykonala aj napriek nepochopiteľnému odignorovaniu výkonu dôkazného prostriedku právnou zástupkyňou žalobcov, hoci bola od miesta obhliadky len na pár krokov. Po vykonaní obhliadky a odmietnutí jej následného opakovania na mieste samom právnou zástupkyňou, ktoré zdôvodnila len neprítomnosťou tlmočníka sudkyňa uviedla, aj napriek vyššie opísanému priebehu a nepochopiteľnej nečinnosti právnej zástupkyne, že obhliadku zopakuje, aby nevznikli pochybnosti o „čistote“ jej postupu. Neprofesionálna ignorancia právnej zástupkyne pri obhliadke spôsobila nariadenie ďalšej obhliadky, ako aj oddaľovanie ďalších úkonov v spore...“

4.7 Pokiaľ sťažovatelia uvádzajú, že im okresný súd nevyhovel vo veci odročenia opakovanej ohliadky nehnuteľnosti (podanie z 5. októbra 2019, pozn.), okresný súd uviedol, že „tejto jej požiadavke nevyhovel z dôvodu, že právna zástupkyňa síce požiadala o odročenie výkonu obhliadky, ale ako znalá práva mala tento dôvod nielen tvrdiť, ale aj ho preukázať (uznesenie NS SR sp.zn. 3 Cdo 167/2010) v súlade s dikciou § 183 CSP, čo neučinila (Števček a spol., Civilný sporový poriadok – komentár, C. H. Beck 2016, s. 685). Namiesto splnenia si zákonnej povinnosti preukázania dôvodu, súd inzultovala svojimi opakovanými podaniami, ktorými žiadala zrušenie obhliadky, čo vyvrcholilo späťvzatím návrhu na vykonanie dokazovania jej písomným podaním zo dňa 07.10.2019...“.

4.8 K tvrdeniu sťažovateľov, že zákonná sudkyňa účelovo pozmenila obsah zápisnice, okresný súd upozornil na to, že obsah samotnej ohliadky je zvukovo zaznamenaný.

„... Je pravdou, že na základe prekvapenia sudkyne a úžasu z neočakávanej a nepredpokladanej neprofesionality a doslova účelovosti počinu právnej zástupkyne žalobcov na úkone považovala za nutné zaznamenať jej „netradičný“ priebeh aj bez jeho nahrania do zápisnice, čo ale nepovažuje ako uviedla právna zástupkyňa za jej falšovanie a za jej pozmeňovanie. Opis absolútne kopíruje jej priebeh, je ale pravdou, že tento nemal byť ňou doplnený do zápisnice. Na ucelenie, aj keď netvrdíme, že je to ospravedliteľné zo strany sudkyne, bola to jej prvá obhliadka na mieste samom ako zákonnej sudkyne po vymenovaní do funkcie v decembri 2017, o to väčšie bolo jej prekvapenie

z neprofesionálneho postupu, ako aj znevažujúceho a zosmiešňujúceho správania sa právnej zástupkyne voči jej osobe, alibisticky kryjúc tak jej profesionálne zlyhanie pri realizácii obhliadky pred žalobcami...“

4.9 K námietke sťažovateľov, že okresný súd postupuje v rozpore s procesnými predpismi aj vo veci ich návrhu na zastavenie konania proti žalovanému 5. rade (k tomu pozri bod 2.7 – 2.8 odôvodnenia rozhodnutia), okresný súd uviedol, že zákonná sudkyňa postupuje v súlade s dikciou § 145 ods. 2 CSP druhou vetou, podľa ktorého ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

4.10 K námietke sťažovateľov, že okresný súd nepostupoval v súlade s ustanoveniami Civilného sporového konania, keď im bezodkladne nedoručil písomné vyhotovenie zápisnice z ohliadky uskutočnenej 23. augusta 2019, zaujala stanovisko zákonná sudkyňa a uvedenú skutočnosť odôvodnila „... *svojou pracovnou vyťaženosťou inkorporujúcou pojednávania a následného písania rozhodnutí v iných konaniach, ktoré musela napísať do začiatku čerpania dovolenky so začiatkom jej čerpania dňa 26.08.2019 (obhliadka sa konala dňa 23.08.2019). Pre úplnosť uvádzame, že dovolenku čerpala do 08.09.2019. Po návrate z dovolenky ihneď prvý pracovný deň mala vytyčené pojednávania, sústredila sa na spisy pridelené jej počas dovolenky, ich kontroly, ako aj na štúdium nových spisov a vytyčovanie termínov pojednávanií v nich. Oneskorené doručenie zápisnice odôvodnila aj skutočnosťou inter alia a uvedeného vide supra, že každú zápisnicu kontroluje z dôvodu potenciality výskytu gramatických chýb...“.*

4.11 K podaniu právnej zástupkyne sťažovateľov z 26. februára 2020, v ktorom vyjadrila pohoršenie nad nekonaním predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici spolu s konštatovaním jeho neľudskosti a neodpustenia zmeškanej lehoty, ktorú sťažovatelia zmeškali z vážnych osobných dôvodov, okresný súd uviedol, že právna zástupkyňa sťažovateľov opakovane preniesla svoje profesionálne zlyhanie na konajúci súd. Okresný súd zdôraznil, že podľa § 92 ods. 2 CSP splnomocnenie udelené na celé konanie a splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť. Zástupca, ktorému bolo také splnomocnenie udelené, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť strana. Podľa okresného súdu je teda na mieste položiť si otázku: „... *Čo teda bránilo samotnej*

právnej zástupkyňi vo včasnom podaní námietky predsedovi Krajského súdu Banská Bystrica?...“

4.12 Okresný súd ďalej podrobne vysvetlil svoj postup pri posudzovaní námietok zaujatosti zákonnej sudkyne, podanej sťažovateľmi predsedovi okresného súdu 7. novembra 2019 a opakovane 26. februára 2020.

4.13 V závere svojho stanoviska okresný súd vyjadril názor, že ústavná sťažnosť sťažovateľky je nedôvodná v celom rozsahu, a navrhol, aby ústavný súd po dôkladnom zvážení veci vydal rozhodnutie, ktorým ústavnú sťažnosť neprijme na ďalšie konanie a pokiaľ takúto sťažnosť prejedná, aby v danej veci neboli konštatované porušenie práv sťažovateľov na spravodlivú, verejne a v primeranej lehote prejednanú vec nezávislým a nestranným súdom, keďže k takýmto porušeniam podľa okresného súdu nedošlo.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom

právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie bude preskúmať spoločne.

13.1 Obdobne pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

14. Predmetom konania ústavného súdu je rozhodovanie o namietanom porušení práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému má podľa sťažovateľov dochádzať postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

15. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti uviedli, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 30/2018 porušuje nimi namietané právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že nesprávne aplikuje ustanovenia Civilného sporového poriadku a zákona č. 382/2004 Z. z. (k tomu pozri bod 2.1 – 2.12 odôvodnenia rozhodnutia).

16. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1

ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

17. Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09).

17.1 Podľa právneho názoru ústavného súdu preto nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom v danej veci nahrádzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do tohto dosiaľ meritórne neskončeného konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľov až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť (IV. ÚS 322/09).

18. Ústavný súd na tomto mieste pripomína, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (m. m. IV. ÚS 187/09, III. ÚS 531/2014). V tejto súvislosti základné právo na súdnu ochranu je právo „výsledkové“, to znamená, mu musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08, III. ÚS 196/2015).

19. Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry EŠLP (napr. Komanický proti Slovenskej republike, rozsudok zo 4. júna 2002), vyplýva, že ústavný súd a EŠLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne I. ÚS 79/2015).

20. V konkrétnej posudzovanej veci sťažovateľov sa jedná o námietku porušenia ich práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom súdu v aktuálne prebiehajúcom spore vedenom okresným súdom ako súdom prvej inštancie, v ktorom všeobecný súd koná nestranne a nezávisle, majúc na zreteli jeho viazanosť príslušnými hmotnoprávnymi a procesnými predpismi.

21. Sťažovatelia v podstatnej časti svojej ústavnej sťažnosti vo vzťahu k základnému právu na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie namietali postup okresného súdu, resp. zákonnej sudkyne, vymedzujúc jej konkrétne správanie proti sťažovateľom na procesnom úkone súdu 23. augusta 2019 (ohliadka nehnuteľnosti na mieste samom), ako aj spôsob vybavenia sťažnosti a námietok sťažovateľov proti zákonnej sudkyňi podaných sťažovateľmi predsedovi okresného súdu (k tomu pozri bod 2.9 – 2.10 odôvodnenia rozhodnutia).

22. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

22.1 Základné zásady činnosti súdov sú podrobne upravené v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

22.2 Podľa § 3 ods. 3 zákona o súdoch zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci...

22.3 Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu je možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

22.4 Súčasťou výkonu súdnictva je vnútorná revízia ako druh kontroly súdu a sudcov, ktorá smeruje k prevereniu aktuálneho stavu výkonu súdnictva, k zisteniu príčin nedostatkov pri výkone súdnictva a k návrhu opatrení na ich odstránenie, upravená v § 54 zákona o súdoch, ktorá sa okrem iného zameriava aj na úroveň práce súdnych oddelení a kancelárií a úroveň súdnych písomností.

23. Vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti sa ústavnému súdu javí absurdná predstava sťažovateľov, že v prebiehajúcom konaní na súde prvej inštancie by akúsi „kontrolu“ alebo „nápravu“ mal vykonávať ústavný súd.

24. Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

25. Z princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) limitujúceho vzťah ústavného súdu ku všeobecným súdom okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní až v konaní pred ústavným súdom námietku, ktorú mohol efektívne uplatniť a neuplatnil v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (IV. ÚS 76/2012, m. m. III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08).

26. Podmienky podania námietky zaujatosti sudcu sporovou stranou podrobne upravuje § 42 CSP, z ktorého vyplýva, že strana je povinná námietku zaujatosti uplatniť najneskôr do 7 dní, odkedy sa dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený, inak sa na námietku zaujatosti nebude prihliadať. Súd predloží vec s vyjadrením namietaného sudcu

nadriadenému súdu do siedmich dní od uplatnenia námietky zaujatosti. O tom, či je sudca vylúčený, rozhodne nadriadený súd do siedmich dní (§ 54 ods. 1 a 2 CSP).

27. Na tomto mieste ústavný súd pripomína aj tú skutočnosť, že samotné uplatnenie námietky zaujatosti nebráni súdu vec prejednať alebo vykonať iné úkony. Pred rozhodnutím o námietke zaujatosti súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (§ 57 CSP).

28. K argumentácii sťažovateľov ohľadom zmeškania lehoty na podanie podnetu nadriadenému súdu pri nespokojnosti s vybavením sťažnosti predsedom okresného súdu (k tomu pozri bod 2.9 odôvodnenia rozhodnutia) ústavný súd uvádza, že sťažovatelia sú od začiatku súdneho sporu zastúpení advokátkou, ktorá podľa názoru ústavného súdu ako osoba znalá práva, mohla a aj mala uvedené zmeškanie lehoty eliminovať.

29. Ústavný súd pri komplexnom posúdení veci považuje sťažovateľmi uvádzané skutočnosti ohľadom vedenia konania a nimi uplatnenej námietky zaujatosti zákonnej sudkyne do značnej miery za ich hodnotiace stanovisko založené na subjektívnom vnímaní konkrétneho správania sa osoby zákonnej sudkyne. Ústavnému súdu v tomto štádiu napadnutého konania neprináleží hodnotiť správanie sa zákonnej sudkyne ani jej (ne)zaujatosť voči sťažovateľom.

30. Ústavný súd pre úplnosť poznamenáva, že ak nadriadený súd rozhodne o tom, že sudca nie je z konania vylúčený, nič nebráni sporovej strane, aby zaujatosť sudcu namietala v rámci opravného prostriedku proti rozhodnutiu vo veci samej ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP, prípadne ako dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP.

31. Ústavný súd uzatvára, že z princípu nezávislosti súdov je možné vyvodit' aj to, že do spôsobu konania okresného súdu v prebiehajúcom spore sťažovateľov (s výnimkou prípadného zásahu ústavného súdu formulovaním príkazu konať bez zbytočných priet'ahov pri konštatovaní porušenia práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy) ústavný súd zo svojej pozície ani zasahovať nemôže.

32. Ak budú sťažovatelia v budúcnosti toho názoru, že v napadnutom konaní neboli rešpektované ich základné práva, budú mať možnosť svoje výhrady uplatniť pri využití prostriedkov právnej ochrany, ktoré im v ďalšej fáze konania priznáva Civilný sporový poriadok.

33. Pri predbežnom prerokovaní predloženej ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že ochranu sťažovateľmi označených práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je oprávnený poskytnúť všeobecný súd, a to v konaní o riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiu vo veci samej, preto rešpektujúc požiadavku subsidiarity plynúcu z čl. 127 ods. 1 ústavy i svoju doterajšiu rozhodovaciu prax ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

34. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľov s postupom okresného súdu v napadnutom konaní záverom tejto časti odôvodnenia zdôrazňuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup všeobecného súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V takom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05), pričom uvedené sa týka aj prebiehajúceho napadnutého konania.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

35. Ústavný súd venoval ďalej pozornosť námietkám sťažovateľov vo vzťahu k porušeniu práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa sťažovateľov okresný súd svojím nesprávnym postupom a nedodržiavaním procesných predpisov, chybami administratívneho a organizačného charakteru spôsobil priet'ahy v konaní.

36. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí aj pokiaľ ide o čl. 6 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

37. Ústavný súd v postupe okresného súdu nateraz nevzhladol okolnosť, ktorá by naznačovala existenciu zbytočných priet'ahov. Z obsahu ústavnej sťažnosti ako aj procesných úkonov uvedených okresným súdom ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní boli vykonané úkony smerujúce k získaniu podkladov pre náležité prejednanie veci a jej rozhodnutie, pričom časové rozpätia medzi jednotlivými procesnými úkonmi okresného súdu doposiaľ zodpovedajú požiadavke plynulosti vedenia súdneho sporu.

38. K námietke sťažovateľov ohľadom nesprávneho postupu okresného súdu v napadnutom konaní nedodržiavaním procesných predpisov ústavný súd uvádza, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže

zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Táto však v kontexte celkovej dĺžky napadnutého konania (2 a pol roka) nebola zistená v takej miere, aby bolo možné konštatovať, že (a či vôbec) nesústredená činnosť okresného súdu je príčinou vzniku zbytočných prietáhov.

39. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou v okolnostiach danej veci preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

40. Ústavný súd na tomto mieste dáva do pozornosti sťažovateľov, že ako žalobcovia v sporovom konaní (rovnako ako žalovaní) majú podľa Civilného sporového poriadku povinnosti pravdivo a úplne uviesť svoje skutkové tvrdenia (§ 132 ods. 1, § 150 ods. 1 CSP) a že pri dôslednej aplikácii dispozičného princípu na sporových stranách spočíva v sporovom konaní nielen bremeno tvrdenia ako aj dôkazné bremeno (§ 185 CSP) ale tiež nevyhnutnosť prijať následok pri ich nenaplnení.

41. Konajúcemu súdu dáva ústavný súd do pozornosti, aby aj v ďalšom postupe dôsledne rešpektoval základný princíp civilného sporového konania podľa čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. S prihliadnutím na predmet sporu a povahu konania je pri jeho materiálnom vedení (využitie vysvetľovacej a dopytovacej právomoci sudcu – napr. § 150 ods. 2 CSP) potrebné i dôsledne uplatňovanie § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania (koncentrácia tvrdení sporových strán a dokazovania), ako aj § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

42. V závere tejto časti ústavný súd uvádza, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovatelia v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom všeobecného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu ich základných práv, predložili ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

43. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov obsiahnutých v petite ich ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu